VI. PILYS

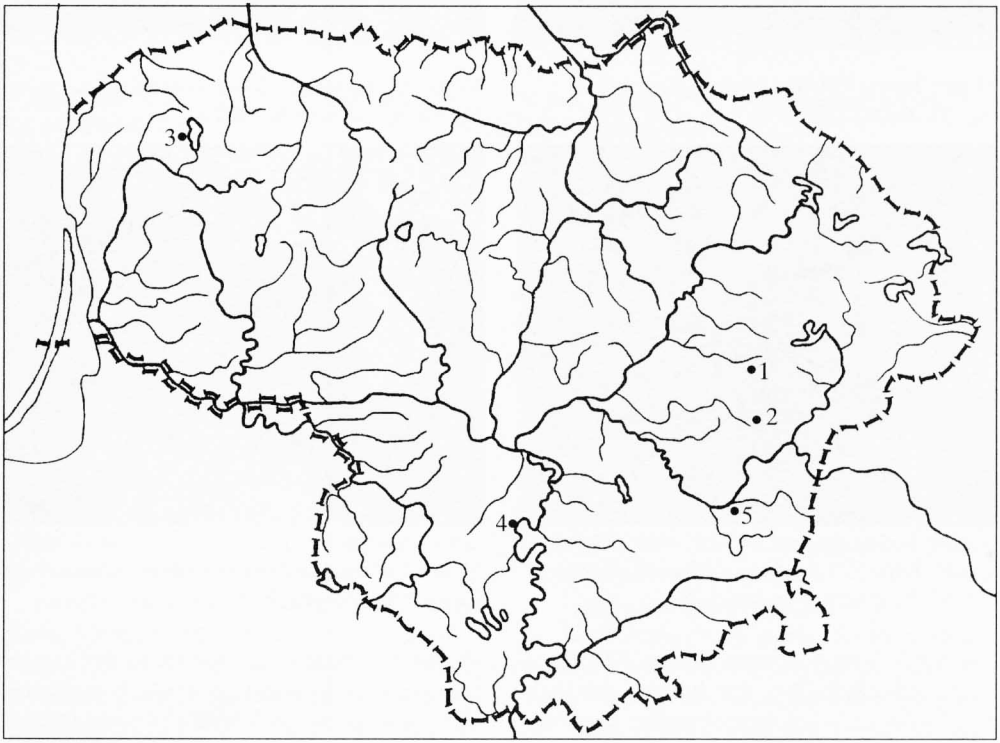

55 pav. Pilys:
Fig. 55. Castles:

1 – Baltadvaris, 2 – Dubingiai, 3 – Plateliai, 4 – Prienai, 5 – Vilnius.

PRIENŲ PILIAVIETĖ

Kęstutis KATALYNAS

Vykdant KPC 2003 m. archeologinių vietų tyrimų, inventorizavimo ir apskaitos dokumentų rengimo programą, 2003 m. liepos 16–18 d. buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrimai Prienų piliavietėje, vadinamoje Butlerio pilimi (AR 817). Pavadinimas kilęs nuo škotų bajorų Butlerių giminės, Prienuose įsikūrusios XVII a. (miestas pirmą kartą paminėtas 1502 m.). Piliavietės teritorija anksčiau nustatyta pagal fragmentiškus istorinius duomenis bei MMT (vėliau – KPC) žvalgomųjų ekspedicijų medžiagą. Archeologiniai tyrimai joje nevykdyti.

2003 m. vykusių tyrimų metu piliavietėje iškasti aštuoni bendro 30 m^2 ploto žvalgomieji šurfai. Aptiktas labai apardytas, 0,28–1,1 m storio kultūrinis sluoksnis. Radiniai įvairialaikiai: ankstyviausi datuotini akmens amžiumi (titnago nuoskala su nusidėvėjimo pėdsakais) bei I tūkst. (lipdyta keramika brūkšniuotu ir grublėtu paviršiumi). Dauguma likusių radinių (buitinė keramika, plokštinių koklių fragmentai, vitražinio lango stiklo fragmentai) datuotini XVI–XVIII a. Šurfe 6, kastame miesto parko Š dalyje, aptikta iš moliu rištų plytų sumūryta konstrukcija, veikiausiai krosnies liekanos. Jos datavimas neaiškus. Prie ligšiolinės paminklinės teritorijos R kampo esančiame griūvančiame Nemuno kairiojo kranto skardyje matyti neaiškaus datavimo mūrinių pastatų liekanų. Vietinių gyventojų pasakojimu, čia buvo aptinkama žaliai glazūruotų koklių (tokia charakteristika tiktų XVI a.–XVIII a. pradžioje gamintiems kokliams). Tuo pat metu apžiūrėtos inžinerinių komunikacijų tranšėjos, iškastos prie piliavietės ŠV ribos, S. Dariaus ir S. Girėno g., prie P ribos, Sodų g. PV atkarpoje bei piliavietę kertančioje Žemaitės g. Minėtose tranšėjose nepastebėta nei kultūrinio sluoksnio, nei paskirų radinių.

Konstatuota, kad tyrinėtą kultūros vertybę reikėtų vadinti ne piliaviete, bet Prienų senojo miesto vieta. Jos R dalis jau nuplauta Nemuno, o dalyje anksčiau saugotos teritorijos nėra kultūrinio sluoksnio. Todėl pagal žvalgomųjų archeologinių tyrimų bei archeologinių žvalgymų duomenis, į kultūros vertybių registrą kaip Prienų senojo miesto vietą rekomenduota įtraukti kultūros paminklo AR 817 ŠR pusę, ribojamą Nemuno kairiojo kranto skardžio, Sodų, Žemaitės bei S. Dariaus ir S. Girėno g. ir Revuonos upelio dešiniojo kranto.

PRIENAI CASTLE SITE

In 2003, 8 test pits were performed at the Prienai castle site, also called "Butler's castle" (in the 17th century the Scottish nobleman Butler's relatives resided there). During the excavations the disturbed cultural layer containing the finds dated to the 16th–17th centuries was found. The layer was formed not in the castle site, but in the location of the old Prienai town mentioned since 1502. Stray finds were dated to the Stone Age and to settlements of the 1st millennium.